

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravništvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

Vojna v avstrijskem parlamentu.

V nekaj dneh se izpremeni zemljevid Balkana. Za Avstrijo je prišel trenutek, da se odloči, ali se to zgodi z Avstrijo ali proti Avstriji. Na Balkanu vlada grozno sovraštvo proti vsemu avstrijskemu. To ni dobro znamenje za bodočnost Avstrije. Prišel je trenutek, ko more oficijelna avstrijska politika le s tem dokazati, da razume situacijo, ako si v kritičnem trenutku pridobi zaupanje balkanskih Slovanov. Zato protestiram proti nečastnemu poskusu, ki hočejo red in mir na Balkanu uničiti. Kdor danes zahteva avtonomijo Albanije ta hoče samo podpirati anarhijo, ki je doslej tam vladala. Danes nimamo več opravka s Srbijo, danes stoji pred nami definitivna balkanska velesila, združene štiri balkanske države. Nova doba odkritega prijateljstva s slovenskimi balkanskimi državami, ki naj se izkaže z dejanji je začetek sreče močne Avstrije; lahkomišelnost konflikt z balkanskimi državami, je začetek konca Avstrije. V. Klofač.

Gorenje besede je napisal znani nar. soc. češki poslanec Vaclav Klofač, ki je dober poznavalec balkanskih razmer in je bil pri srbski armadi cel čas njenega pohoda iz Beograda, čez Vranjo na Kumanovo in v Skopje.

V avstrijskem parlamentu je zaradi Hohenburgerja nastal prepri, pri katerem so si razburjeni poslanci povedali od obeh strani vse iz oči v oči. Posl. Roller se je namreč razjezil, da jugoslovanski poslanci delajo obstrukcijo ob tako važnem trenutku ko preti nevarnost na meji. Med tem je prišel sam Hohenburger v dvorano, in poslanci so ga sprejeli, kakor je zaslužil. Posl. Skarab je rekel, da spada Hohenburger v zapor kot državni zločinec. Na to je nastal velik krik. — Sledila so različna vprašanja in pri teh je posl. Klofač povedal gorenje besede. Ker se mu je ugovarjalo, je zaklical: Vojna proti Srbiji, bi bila vojna proti balkanski zvezi, iz te bi nastala svetovna vojna. To bi bila zadnja vojna stare Avstrije, kakor je sedanja vojna — konec Turčije. — Narodi si ne žele te vojne.

Tem besedam je sledil zopet boj besedi. Poslanci se niso stopili — toda mnogo ni manjkalo. Nemški poslanci so ugovarjali, češ da so Srbi predrzni in da tega ne bodo trpeli.

Ti dogodki v parlamentu so dovolj poučni. Besede, ki so padle, so povedale marsikaj, o čemur bi bilo treba premišljati. Iz vsega se je videlo, da zastopniki avstrijskih narodov niso za vojno.

Tudi sicer vlada v višjih krogih bolj mirno razpoloženje, kar bi kazalo na to, da bo avstrijsko-srbski spor mirno poravnal. Nekateri glasovi poročajo, da se bo doseglo sporazumljenje, da Srbi dobe pod gotovimi pogoji pristanišče v Adrijanskem morju.

Nemški listi seveda s tem niso zadovoljni. »Tagespost« piše da avstrijsko prebivalstvo neče »gnilega miru«, ampak da hoče častnega

miru, tudi če ga je treba z orožjem priboriti. Srbija se mora ukloniti, ali trpeti za svoje izzivaje. Monarhija je dovolj žrtvovala... itd. — To se pravi hujskati na vojno. Pri tem pa nemški listi kriče, češ da srbski listi hujskajo.

Nemška nadutost bo kmalu dobila svoj odgovor: 1. 1908 je Avstrija »zmagala« — toda ta zmaga je bila draga — še danes jo vsi čutimo. Ako sedaj Avstrija s svojim rožljanjem ne »zmaga« bo to v njeno korist, ker je znano, da je največja zmaga dražja, nego najskromnejši mir.

NOV ZEMLJEVID BALKANA.

Balkanske države so že izdale nov zemljevid. Prinesli smo že parkrat poročilo, kako se bo Turčija razdelila. Bolgarija dobi svoj del do Carigrada in velik kos na jugu, ki ji bo odpiral pot v Egejsko morje. Grška ima cel del do Soluna in daleč gori do Ohridskega jezera, kjer se začne meja Srbije. Srbija dobi oni del, ki je bil njen za časa Dušana Silnega (1331—1355) torej v času predno je propadla nje sila na Kosovem polju. Srbija je takrat obsegala vso pokrajino na jugu do Drača, vso Albanijo in vse obrežje ob Adriji. Zato se pri svoji delitvi sedaj Srbi lahko sklicujejo na svoje zgodovinske pravice. Delitev Balkana je prvi nameraval Napoleon. L. 1808. je hotel Napoleon v dogovoru z Rusijo razdeliti Balkan. Rusija je na vsak način hotela Carigrad in Dardanele. — Ker Napoleon Carigrada ni mogel pustiti — so se pogajanja razbila. Tekom 19. stoletja se je zemljevid Balkana večkrat izpremenil — najbolj po osvobodilni vojni 1. 1878. Sedanja izprememba bo menda stalna — ker je premišljena in naravna. Stoji namreč na temelju: Vsakemu narodu svoje. Na tej pravilni podlagi bo cvetela kultura balkanskih zveznih držav.

KJE SO ARMADE?

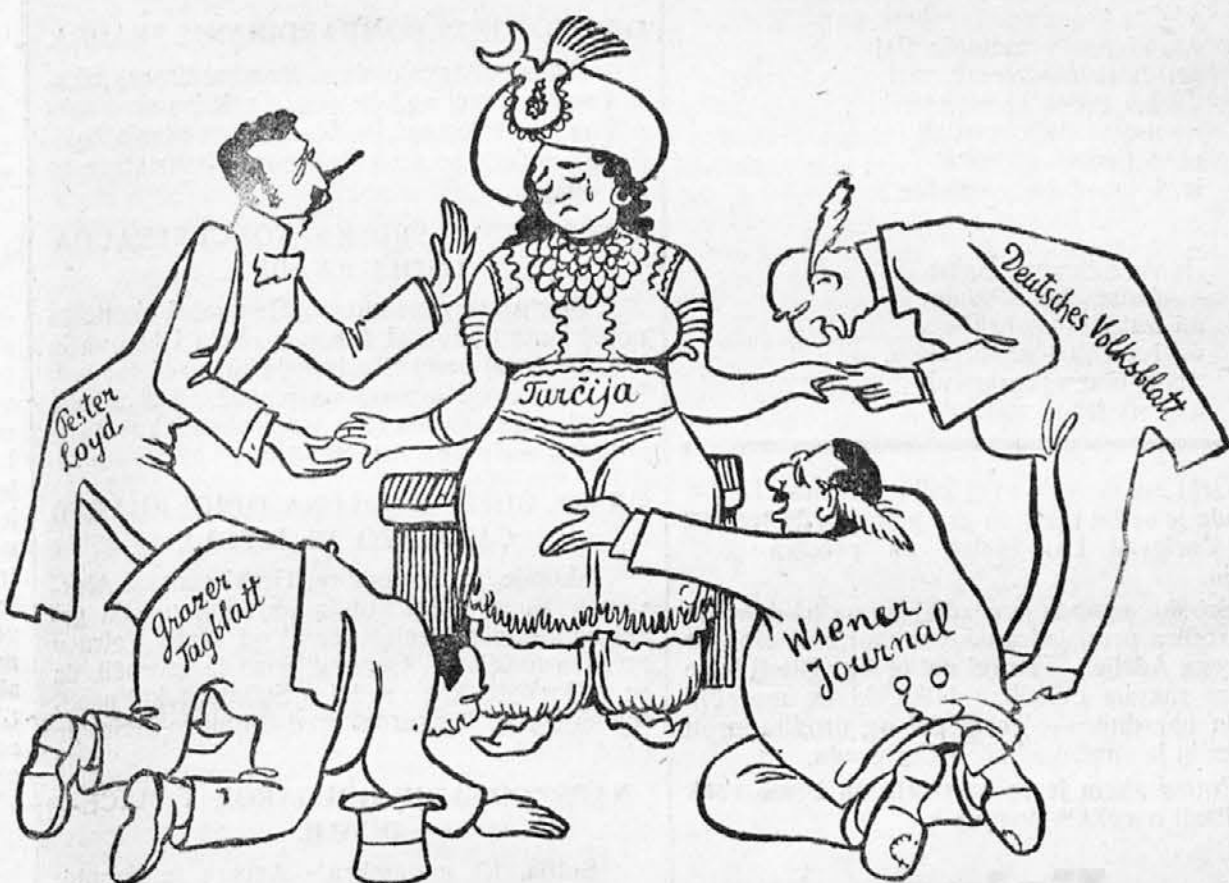
V zadnjem času so se vojni dogodki nekoliko ustavili. Prihajala so le redka poročila; med tem se je svet zanimal za srbsko-avstrijski spor, ki se bo najbrže mirno končal.

Balkanske armade so se v teh par dneh nekoliko odpočile. Največje zanimanje je za bolgarsko armado. Bolgarska armada je po velikih bitkah pri Lile Burgasu, Corlu in Saraju začela zasedati svoje pozicije, da se z vso silo vrže na Cataldžo. O Cataldži smo že poročali, Turki so šele 1. 1908. začeli misliti na to, da jim od Bolgarov preti nevarnost in so začeli utrjevati čatalško linijo. Celih 12 milijonov so vrgli v te utrdbe.

Bolgarom so utrdbe dobro znane in tudi vedo, da jih bodo Turki z vso silo branili. Zato niso hoteli iti na nje neopripravljeni.

Časa za priprave in odpočitek so imeli dovolj, ker so celo turško armado segnali v ozek kot, od koder ni drugega izhoda kakor v morje. Turki si med tem ne morejo mnogo pomagati, ker imajo od povsod zaprt pot. Bolgari o svojih pripravah niso pustili v svet nobenega poročila. Poroča se, da se je bitka pri Cataldži začela. To bo največja in odločilna bitka. Bolgari so se za napad gotovo dobro pripravili. Poroča se, da po njih načrtu zapade celo turško armado — v morje. — Potem bo slovesen vstop v Carigrad.

(Nadaljevanje na drugi strani.)

Nemški listi tolažijo Turčijo.

Tukaj Turčija sedi — se prav žalostno drži — pa kako b' se ne držala, kaj bi reva se jokala, — ker je vse, kar je imela, Zveza ji balkanska vzela.

Tukaj Turčija sedi — in prav britko se solzi, kaj b' se reva ne solzila, kak bi britkih solz ne lila — ker ji nihče ne pomaga, da Bolgar bi šel spred praga.

Prišli so prijatelji — da bi jo tolažili: to so razni nemški listi in različni žurnalisti — žalostno krog nje klečijo in tako ji govorijo...

Pester Lloyd:

Oj preljuba Turčija, nič ne bodi žalostna — mi te bomo varovali — zate vsi se vojskovali, kar si dosedaj zgubila, lahko boš nazaj dobila.

Deutsch. Volksblatt:

Draga moja Turčija, naša ljubljena gospa: tu se klanjam ti globoko in poljubljam tvojo roko: ne pustimo na Balkanu nikdar vladati Slovanu.

Wiener Journal:

Tu gospa, globok poklon, jaz sem namreč Moric Kohn. Vedno kaj smo trgovali dobro vam blago smo dali

zmaga naj kultura naša — Alah! Zmaga! Heil Goltz-paša!

Grazer Tagblatt:

O presveta Turčija, naša ti zaveznica — ti si mučila Slované, in tako naj še ostane, da boš še naprej morila, naša ti pomore sila —

Turčija:

Hvala vam prijatelji, zvesti ste zavezniki! Če še vi me zapustite me za veke izgubite — ker v največji moji sili so me vsi — ah zapustili

Vsi:

Nič Bolgarov se ne boj saj smo zvesti mi s teboj nibelunška je zvestoba, ki ostane ti do groba. Mi ti bomo pomagali — in Balkan nazaj ti dali.

Turčija:

To me srčno veseli toda kdaj se to zgodi? Saj sem vsem pravična bila — le podložne sem morila, toda to je že navada, tako dela vsaka vlada.

Vsi:

Slava tebi Turčija — Ti vzor vsega si sveta: tudi mi tako velimo, in Slované k tlom tiščimo: kjer si rob želi svobode, — je nevarno za — gospode.

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

Prepadena, blede kakor smrt se je spustila Magdalena na kolena pred bližnji naslonjač in pokopala v njem svojo glavo. Manfred jo je čul, kako je ihtela in ponavljala s strtim glasom:

»Jaz nesrečnica! Jaz nesrečnica!«

In ta tožba je bila žalostna kakor plač umirajočega otroka.

Manfred je odnehal.

Potegnil si je z rokami po znojnem obrazu in pogledal začuden okrog sebe.

»Kje sem?« je zamrmral. »Sanjal sem, sanjal o ljubezni. Kje je Zileta?«

Videl je to žensko zrušeno in plakajočo.

In razumel je, da mora biti v življenju te ženske in v ljubezni, ki mu jo je priznala, skrivnost obupa, erakega njegovemu.

Obstal je trepečoč in ves izgubljen v svojih mislih.

Nato se je sklonil in se doteknil njene rame.

»Madam«, je rekel z rahlim glasom.

Ona pa je silno zmajala z glavo in zahropela:

»Idite, bežite, ne vrnite se nikoli več, nikoli več!«

»Vrnem se,« je mislil Manfred sam pri sebi.

»Vedeti hočem.«

In prostodušno, z glasom globokega sočutja je dodal:

»Z bogom, madam.«

Par trenutkov nato je bil že zunaj in tekel kakor norec iz bližine te hiše.

Magdalena, sama, glavo zakopano v naslonjaču, pa je ponavljala svojo enolično, presunljivo tožbo:

»Jaz nesrečnica! Jaz nesrečnica!«

XXXI.

Rablé.

Drugo jutro se je Manfred poslovil od Lantnéja. Ta je hotel zajahati konja, da spremi prijatelja do prve etape. Toda Manfred je trdovratno hotel oditi sam.

Ciganka je prisostvovala temu razgovoru z zanimanjem, ki se ga ji je posrečilo prikriti.

»Torej te ne spremim,« je dejal Lantné žalostno.

»Boljše je tako,« je dejala ciganka s tako čudnim glasom, da se je Lantné kar zdrnil.

»Kako to?« je vprašal živahno.

»Jaz bi ostala preveč sama. Kdo ve, kako daleč bi te vlekel Manfred s seboj. Da, da, preveč sama bi ostala.«

Obrnila se je k Manfredu:

»Kam pa pojdeš?«

»V Italijo.«

»V Italijo!« je ponovila ona počasi.

Zamislila se je; nato je skomizgnila z rameni.

Bralec ve, da se Ciganka nikdar ni brigala mnogo za Manfreda. Veliki interes njenega življenja je bil samo Lantné.

»Vsaj do vrat naj ne spremim,« je dejal ta nazadnje. »Človek ne ve nikoli, kaj se lahko zgodi.«

»Kaj pa naj se mi zgodi? Gospod De Monklar je predeber profos, da bi si mislil, da poja-

šem o belem dnevu skozi Pariz in prekoračim

mestna vrata kakor dober trgovec, ki gre nakupavat na deželo.«

Zagrohotal se je na glas.

Slovo je bilo kratko: mlada moža nista hotela plakati drug vpricho drugega in slehri izmed njiju je obduoval prijateljevo hladnokrvnost, h kateri se je silil v svojem vedenju.

Manfred je odjahal iz Dvora Čudežev.

Držal se je rayno, smehljaj se in mahal z roko vsem znaneem, ki so ga pozdravljali in mu voščili srečno pot.

Njegovo srce pa je ihtelo.

Kakih sto korakov od Dvora Čudežev je stala kočija.

Manfred ni bil v takšnem duševnem položaju, da bi se bil zmenil za karkoli tujega njegovim mislim.

In te misli so bile zdaj jako kalne in otožne.

Toda kočija na takšnem kraju — v tem bednem delu mesta, kjer je pomenil slehri znak bogastva izzivanje nepošedujočih siromakov — je bila tako nenavaden pojav, da se je Manfred vseno sklonil s svojega sedla.

V notranjosti kočije je sedela dama, kakor da bi čakala. Na njenem jako lepem obrazu se je risala plemenita miloba, in rahla žalost je odevala vse njene poteze.

»Hodite svojo pot!« je zaklical moški glas tako osorno da se je Manfred zravnal.

Mož, ki ga je tako neprijazno nagovoril, je sedel na kozlu kočije.

Manfred je radovedno pogledal; sila nenavadno se mu je zdela, da se ga upajo nagovarjati tako domače.

»Ali hočeš, da te potegnem za uho s tvojega kozla?« ga je vprašal mirno in hladnokrvno.

Možak pa je divje zavrtel oči; mogočni sivkasti brki so se mu naježili.

»Pri svetem Pankraciju!« je kriknul laško, »jaz ti pokažem, kako se potegne jezdec s konja!«

In res je hotel planiti nanj.

»Spadakapa!« je vzkliknila dama zapovedujoča iz notranjosti kočije.

Spadakapa je obsedel kakor vkopan.

In že mu je hotel Manfred zabrusiti pikro opazko, kar zapazi, da ga gleda krasna neznanca z molčečo prošnjo v očeh.

Ta pogled ga je zmedel popolnoma.

Z graciozno in celo nekam simpatično kretnjo, ki mu je bila lastna, je dvignil svoj baret s črnim peresom in se poklonil, položivši v to svojo gesto globok izraz ganjenega spoštovanja.

Nato je jahal dalje.

»Prokleti rokovnjač!« je zagodrnjal Spadakapa.

Dama pa je sledila Manfredu z očmi, dokler ni izgubil za uličnim ovinkom.

Ta hip pa je stopila iz hiše, pred katero je stala kočija, moška postava.

Bil je isti, ki smo ga spoznali že pod monfokonskimi vešali — popotnik, ki mu je pravil Spadakapa »svetlost« in ki je rekel Manfredu ob njegovi osvoboditvi:

»Jaz sem vitez De Ragastan.«

Vitez Ragastan je sedel v kočijo, ki je oddrdrala na mestu.

Dama pa je radovedno pogledala.

Vitez pa je malodušno zmajal z glavo.

Manfred je bil medtem pognal konjička v trab.

(Dalje.)

Turčija:

Kaj pomaga mi vse to, vlade moje konec bo, že pred vratni Carigrada združena stoji armada, — Skoplje Srbi so zavzeli — Grki so Solun zaseli.

Vsi:

Mi ti najdemo pomoč, vse premaga naša moč, — mi smo sedma velesila, ki cel svet je obkolila, nas poslušajo države — in visoke vladne glave.

Turčija:

Alah vam v zahvalo daj pri huriskah večni raj! Če pa mene bi segnali in me v Azijo poslali si Albanijo vzemite in jo med se razdelite.

Vsi:

Hvala milostna gospa — prosta bo Albanija mi zato ti poskrbimo, da bo vojna še to zimo. Srbe bomo kaznovali ker so tebe razdeljali.

Grki so dosegli svoj cilj — Solun. Ta armada je sedaj prost in gre pomagat Bolgarom pred Carigrad. En oddelek pa prodira Bitolju.

Srbska armada je razdeljena na tri dele: en del prodira proti jadranskemu morju in stoji na bregu Adrije. — Drugi del oblega Bitolj in se je tam razvila odločilna bitka, ki bo morebiti trajala par dni. — Tretji del pa prodira proti Seresu in je namenjen proti Carigradu.

Potemtakem je pričakovati, da bodo vsaki čas slišali o velikih dogodkih.

Vojna.

BOLGARSKA ZA SRBSKE ZAHTEVE.

Sofija, 12. novembra. Bolgarski uradni list »Mir« piše: Dočim Evropa na eni strani odločno simpatizira z zmagovitimi balkanskimi državami, je opaziti tudi, da tu in tam prelivajo tudi bridke solze za Albanijo. Formula »Balkan Balkancem«, ki je postala tako popularna, posebno med gotovimi diplomati, oznanjuje pravico do slobode za vse narodnosti, tudi za Albance, najbrže zato, ker Albanci k zmagi tega načela niso čisto nič pripomogli, ampak so nasprotno stali vedno na strani reakcije in z vsemi močmi podpirali turški režim. Toda naj nihče ne pozabi, da je z uničenjem turškega režima tudi želja zaveznikov, da oslobode Balkan od vsakega jeroštva in zato se na solze, katere prelivajo nekateri avstrijski, madžarski in italijanski listi, balkanska zveza ne more ozirati. Razlogi, zakaj avstrijski listi tako prelivajo solze za branitelje reakcije, so očitni in jih tolmačijo dogodki sami: zмага zaveznikov in želja Srbije, da si otvori pot na Jadransko morje. Naši zavezniki Srbi, ki imajo toliko svojih sorojkov v Avstriji, imajo pravico pričakovati ravno od te države največjo podporo pri svojih zahtevah. Res je, da je med prebivalstvom Stare Srbije tudi nekaj Albancev, a ti se lahko zanašajo na enakopravnost. Avstrija je večkrat nastopila proti balkanskim narodom skrajno krivično in večkrat brez vsakega razloga. Največji interes Avstrije, ki je edini večji sosed balkanskim državam mora biti da se izkaže Jugoslovanom kot prijateljica. Za slučaj pa, če se bo Avstrija odločno upirala srbskim zahtevam, mora računati s tem, da je balkanska zveza odločno na strani Srbije in da lahko izbruhne vojna, katere ne bo mogoče lokalizirati.

PRINC ARZEN ODPOTOVAL V BERLIN.

Budimpešta, 12. novembra. Srbski princ Arzen, brat kralja Petra in poveljnik srbske konference je potoval danes skozi Pešto v Berlin. Na kolodvoru so ga sprejeli člani srbskega konzulata. Princ ni izstopil iz voza, ampak se

takoj odpeljal proti Berlinu. Njegovemu potovanju se pripisuje velika politična važnost.

PRED DRINOPOLJEM.

Köln, 12. novembra. »Kölnische Zeitung« poroča iz Sofije, da so se te dni okoli Drinopolja vršili silno krvavi boji, ki so se sicer končali z bolgarsko zmago, a prinesli obema strankama velikanske izgube. Neka turška divizija je poskusila napad na Maroš, a je bila s strahovitimi izgubami odbita. Bolgari so zavzeli več novih pozicij.

TURŠKA VEST O ZAVZETJU ČORLUJA.

Carigrad, 12. novembra. Turki so zopet zavzeli Čorlu.

OBLEGANJE IN BOMBARDIRANJE SKADRA.

Rieka, 12. novembra. Bombardiranje Skadra se je včeraj nadaljevalo. Turki so se umaknili na največje pozicije. Radi pomankanja živila in municije so poskušali udreti iz mesta, a so bili odbiti.

ČRNOGORSKO-SRBSKA KONCENTRACIJA OKOLU SKADRA.

Berlin, 12. novembra. General Vukotić je popolnoma podvrget Albance okoli Djakova in koraka sedaj proti Skadru, da priskoči tamkajšnji črnogorski armadi na pomoč. Del srbske armade pod poveljstvom generala Živkovića je istotako na poti proti Skadru.

GRŠKE ČETE IZ SOLUNA ODIDEJO PRED ČATALDŽO IN BITOLJ.

Skoplje, 12. novembra. Grški general Aleksander Suvo je bil kot izvanredni vojaški grški odposlanik sprejet včeraj od kralja Petra v posebni avdijenci. General Suvo je sporočil, da se grške čete, ki so sedaj v Solunu, takoj napotijo na pomoč Bolgarom pred Čataldžo in Srbom pred Bitolj.

NAPREDOVANJE BOLGAROV V MACEDONIJI.

Sofija, 12. novembra. »Agence telegraphique bulgare« javlja, da je poveljnik bolgarskih čet v Macedoniji pisal kralju, da so bolgarske čete zasedle dne 6. t. m. Strumico in Demir Hisar.

TURČIJA SE ZOPET OBRACA NA VELESILE.

Pariz, 12. novembra. Turčija se je ponovno obrnila v Pariz in prosila Francijo za posredovanje.

POLOŽAJ V CARIGRADU. — GROŽNJE VELIKEGA VEZIRJA KIAMIL PAŠE.

Carigrad, 12. novembra. Sedaj je znano nekaj podrobnosti o skupni konferenci evropskih diplomatov v Carigradu. Prizori so edini v zgodovini. Konferenci sta prisostvovala veliki vezir Kiamil paša in zunanji minister Noradunghian, ki je razložil poslanikom situacijo. Izjavil je, da se je Porta odločila do skrajnosti braniti Čataldžo. Ako bo vojska prisiljena, da se umakne v Carigrad, tedaj bo nastala jako težka situacija. Čisto izključeno je, da bi se bolgarska armada ustavila pred Carigradom, ker bo kralj Ferdinand odločno obstal na tem, da odide triumfalno v mesto. Minister Noradunghian je dalje govoril o narodnem masakriranju mohamedancev od strani Bolgarov. V Carigrad je prišlo iz Tracije okoli četrt milijona beguncev. Če pride bolgarska armada v Carigrad, tedaj bo prišlo v mesto do katastrofe, kakršne še ne pozna zgodovina. Sultan je sklenil, da ne zapusti mesta; na tem vztraja tudi vlada sama. Vlada se je odločila, da umre na svojem mestu. Porta je smatrala za svojo dolžnost, da zataji Evropi pravo stanje, a sedaj je dolžnost velevalisti, da store svoje. Po tem ekspezuju sta se minister in veliki vezir odstranila. Malo prej je Kiamil paša stopil k nekemu poslaniku, ga potkal na ramo in mu rekel: Jaz sem doživel 80 let, a vaša ekscelencija je še mlada; ali hočeva tu skupno umreti. Poslaniki so bili silno presenečeni, nihče ni vedel, kaj naj bi odgovoril na čudno postopanje velikega vezirja. Ki je kar naravnost grozil z masakri. Pozneje so uvideli, da je to sama zvijača in so zahtevali od svojih vlad še nadaljnjih ladij. Poveljniki tujih ladij so sklenili, da bodo takoj kakor hitro izbruhne nemiri, Pero izolirali.

† Canalejas.

Španski ministrski predsednik je imel v Evropi in tudi pri nas zelo znano ime. To pomeni, da je bil mož nenavadnih zmožnosti. In ta mož, ki ga je Španija v sedanjem času tako potrebovala, je padel kot žrtev fanatičnega človeka. Sedaj se še ne ve, ali je bil klerikalec ali norec oni morilec, ki je ubil velikega državnika.

Ve se samo, da se je pisal Manuel Pordinas Serrato Martin. Star je 27 let. Ta mož je v torek popoldne čakal pred neko restavracijo. Ko je stopil Canalejas na cesto, ga je Pordinas pozdravil potem pa je izstrelil štiri strele na Canalejas. Canalejas je padel na mesto — morilec pa je imel čas, da je sam nase obrnil samokres in se je ustrelil. Tako je končal svoje življenje veliki državnik Španije. Danes cela država čuti veliko izgubo, ki jo je zadela. Ne more se to reči vselej, kadar pade kak državnik, ker se dajo mnogi nadomestiti z boljšimi — ampak Canalejas bo težko našel naslednika.

Canalejas je bil rojen leta 1854. kot sin znane inženirja. Zgodaj se je začel baviti z literaturo, potem so ga zanimale pravniške študije potem se je lotil celo zgodovine klasične literature in je potoval po Grškem in drugod ter je polemiziral z učenjaki o nekaterih starih vprašanjih. S tem si je pridobil izurjenost v govorništvu in je bil znan po svojih nastopih. Leta 1881. je prišel kot poslanec v zbornico. Bil je demokrat in opozicionalec. Pridobil si je kmalu velik ugled. Leta 1888 je napisal znamenito delo o »pravici parlamenta«, ki ga je smatral Canalejas za svoje najbolje delo. To leto je postal justični minister. Leta 1894—95 je bil zemljedeljski minister. V tej dobi je napisal mnogo člankov in brošur o španskih gospodarskih in političnih razmerah. Leta 1898. je pretila vojna zaradi Kube in Canalejas je šel sam na Kubo, da se prepriča o željah in potrebah prebivalstva.

Sam o svojem delu piše tako:

»Leta 1900. sem dvignil prapor proti klerikalizmu in jezuitizmu: moja največja skrb je bila, da se uredi razmere med cerkvijo in državo.

Dne 9. februarja 1900 sem postal prvi minister. Prevzel sem to mesto v kritičnih razmerah, veliko nalogo imam razrešiti — predvsem verski problem. Ali bom to dosegel? Stojim na čelu vlade, da mirno razrešim versko vprašanje. Ali pa odidem iz javnega življenja.

Tako resno je torej smatral Canalejas versko vprašanje. V rešitvi tega vprašanja je bila rešitev Španije. Španija je bila do zadnje dobe znana kot najbolj zaostala verska jezuitska država. Zato je prišla na rob propada. Klerikalni politiki so gledali na njo kakor gosence na zelenem drevju. Nastala je vojna zaradi Kube in Španija je bila premagana. Klerikalci so vpili da so prostozidari izdali državo, v resnici pa je bila Španija oslabilna vsled slabega notranjega gospodarstva. Treba je bilo temeljite reforme. V teh reformah je bila rešitev. Začel se je boj proti jezuitom. Toda jezuiti so znali vlado pregovoriti, češ da hočejo svobodomiselnici uničiti državo in odstavit kralja. Začel se je hud boj, ki je dosegel svoj vrhunec pod Ferrerjem. Ferrer je bil vodja španskih svobodomislecev, ki so vodili boj proti klerikalizmu. Ker vlada ni hotela odnehati — je prišlo do nemirov. Vlada je mislila, da bo razpodela ovce, če bo vdarila pastirja. Dala je prijeti in — ustreliti Ferrerja. To pa ni bila rešitev — in slabo bi se bilo gojilo Španiji, da ni prišel Canalejas, ki jo je rešil.

Leta 1910. je prišel preobrat na Portugalskem in dogodki v sosedni deželi so uplivali tudi na Španijo. Že se je govorilo, o novih nemirih. Ko je Canalejas odločno nastopil svojo pot — proti Rimu. Kralj mu je zaupal — in res je v par letih izpeljal Canalejas zavrženo Španijo iz klerikalnih rok. Zato po pravici nosi naslov: »ustvaritelj moderne Španije«. V Rimu so bili seveda zelo hudi, da so izgubili svoje stoletne pravice, ki so jih imeli v Španiji in pappež je prav resno protestiral. Toda Canalejas je bil kakor krepak krmar in je varno vozil po začetni poti. Posrečilo se mu je razmere med cerkvijo in državo urediti — toda čakalo je še mnogo novega dela, ki bi ga bil Canalejas izvršil v korist države. Kot napredni državnik

ni bil priljubljen v onih krogih, ki mislijo cerkev vladati nad državo in tako je Canalejas padel kot žrtev fanatičnega človeka. Španija pa mu bo hranila hvaležen spomin — in njegovo ime ostane v Evropi znano kot enega največjih državnikov naše dobe.

DNEVNI PREGLED.

Slovenci in Slovenke, izprašajmo si vest! Komur je mar ohranitev Slovenstva, naj se vpraša: 1. Ali je član katere C. M. podružnice? 2. Ali bi ne mogel vsaj v mesečnih obrokih plačevati obrambni kamen 200 K? 3. Ali rabi zase in v rodbini družbino blago? (Seznam blaga je v vsaki številki »Slov. Branika« in v družbenem koledarju). 4. Ali je naročen na edino obrambno glasilo, mesečnik »Slov. Branik«? (Celoletna naročnina je 3 K). 5. Ali si naroči in tudi plača vsako leto družbini koledar? (Cena 1 K 20 v, izide te dni). 6. Ali se spomni v gostilni družbinega nabiralnika? 7. Ali zahteva vselej v gostilni računski listek C. M. družbe? 8. Ali pridobi vsako leto vsaj enega člana družbi? 9. Ali kolekuje vsako pismo in dopisnico z narodnim kolkom? 10. Ali se spomni pri vsaki veselji in žalostni priliki naše narodne bratiteljske C. M. družbe?

Strelna in požar. (Iz Logatca). V noči od ponedeljka na torek je treščilo v kozolec postojenke Gregor Tršarja podomače Mesojedca. Kozolec je bil takoj v ognju in je pogorel popolnoma. Uboga para se trudi celo leto da spravi letne pridelke domu, — pa pride kratak blisk, rezež tres — pa je uničen sad celoletnega truda. Poleg kozolca z vsem senom, mrvo in stelo je nesrečnemu pogorelcu ubila strela tudi dve lepi kravi vredni nad 800 K. Uničila je tudi več raznovrstnega poljskega kakor hišnega orodja in strojev, tako da je škoda zelo velika. — Zavarovalnina pa jako majhna. Ker je imel Tršar Gregor v tekočem letu vže itak neverjetno nesrečo, v dveh mesecih so mu na lepem poginili trije lepi konji, — se prosi človekoljubna srca da priskočijo nesrečnemu na pomoč.

Izum. Prejeli smo in priobčujemo: Naš rojak Ivan Fajdiga iz Radovljice (Gorenjsko) izumil je stroj velike svetovne važnosti. S koncentrirano vodno močjo doseže se na tem stroju stotisoče konjskih sil, za to zadošča navaden stalno tekoči studenec ali vodovod. Stroj ima obliko planeta Saturna in je skoro brez vsakega mehanizma, pravi čudež tehnike. Na svojem izumu je delal izumitelj nad četrto stoletja in porabil v to vse svoje sile. Vrednost Fajdigovega izuma iznaša veliko milijonov. Po dovršenih formalnostih patentiranja v vseh državah, namerava izumitelj svoj izum razstaviti po raznih večjih mestih. Stroj je velikega pomena tako za malo obrt kakor za velika industrijska podjetja.

V znamenju noža. Pred par dnevi je šel zidar Avguštin Ruk iz neke kavarne v Gradcu v družbi več svojih tovarišev domov spat. Ne daleč od kavarne ga je napadlo več potepuhov z noži v rokah in ga nevarno ranili. Policiji se je posrečilo dobiti v roke glavne napadalce izmed katerih je Ruku prizadejal največ škodb delavec Štefan Markovec, katerega so takoj izročili sodišču. Drugi dan nato je policija aretirala še dva druga delavca, ki sta se udeležila napada na Ruka. Pišeta se Franc Farlek in N. Lasser. Tudi ta dva sta že pod ključem za svojo hrabrost z noži.

Julij Caesar kot tat hrušk. Te dni je graška policija aretirala 49letnega delavca Julija Caesarja, ker je 30. pr. m. ukradel na dvorišču neke gostilne celo vrečo hrušk. Pravi se, da se rimski Julij Caesar v svojem grobu silno jezi, da se nahaja na tem svetu človek njegovega imena, ki hruške krađe.

Avtomobil zgorel. Pred večerjem ob tri četrt na 5. jutraj je zbudila prebivalce v Andritzu na Štajerskem iz spanja piščalka tamošnje tovarne za stroje. Na državnih cestah blizu tovarne se je dvigal velik plamen. Gorel je velik avtomobil. Na mesto nesreče so prišli takoj gasilci iz bližnje tovarne za stroje in gasilci iz papirnice v Andritzu. Z združenimi močmi se jim je posrečilo, da so ogenj pogasili. Kakor je pravil sofer avtomobila Ludovik Nudl, je nastala nesreča vsled eksplozije in naenkrat je bil cel avtomobil v plamenu. Avtomobil, ki je ve-

Moje predavanje.

(Dalje.)

Ko prestopimo prag, zagledamo na sredi sobe mizo, poleg katere je stal naslanjač. Na mizi je stala petrolejka, ki je pa razsvetljevala sobo z zelo motnim svitom. Jaz se vržem v naslanjač, Jansen pa poleg na stol, ter začne s svojim debelimi glasom:

»Gospod, ste še kaj jezni?« Pogoltnil sem njegove besede, ter dejal: »Ne pri najboljši volji. — Hm! Jazen! To ravno ne, ali tak sprejem kot je bil...«

Pri teh besedah pa skoči Jansen pokoncu in mi začne ponujati razna jedila in pijače, a jaz naročim le čašo čaja in pri tem ga vprašam, kako stoji ta stvar in kje je predstojništvo.

Pri teh besedah me začne gostilničar debelo gledati, položil komolca na mizo in reče s tresočim glasom: »Gospod, če se ne boste jezili potem vam vse rad povem.«

Jaz si nisem mogel razodeti njegove zadrege in pravim: »Začnite.«

»Pri nas ni nobenega dobredelnega društva in tukaj ni tudi nobenega predstojništva — in veste — da smo vas sem poklicali, to je pravzaprav privatno podjetje. Kakor rak rdeč, skočim pokoncu in pravim: »Tako, vi ste me torej...«

»Prosim ostanite mirni, jaz vam precej prinesem čaj!«

»Jaz ne potrebujem vašega čaja — a to hočem vedeti, zakaj!«

»Nisem si mislil, da bo to tako hudo in še

gospod učitelj Barend mi je rekel: »Jansen

nič se ne bojte, saj on je zelo dober človek.«

Nekoliko pomirjen odvrnem: »In sedaj želim slišati, kar mi imate še povedati?«

»In Jansen začne: »Vidite, mi smo veliko o vas slišali in tudi vaše knjige se nahajajo v našem bralnem društvu in naši ljudje jih berejo z velikim zanimanjem; enkrat mi učitelj, notar in še nekoliko mož pravi: »Jansen, vi morate gledati, da pride Maurik enkrat k nam!«

tudi gospod župnik je dejal: »To pa se lahko poskusi, Jansen in ali ni imel pri tem učiteljev sin dobre misli.«

»Tako! Tako! — Ta more biti pa že prebrisan dečko.«

»Da, da! Ni mu ga kmalu para in ta vam je tudi v resnici pisal pismo.«

»Tako! Spodaj pa stoji: Predsednik dobredelnega društva!«

»Da, da! — To pa je Barend napravil iz zvijače, namreč on je rekel: Če bo on to bral, potem gotovo pride — in nam bo napravil dober večer.«

»Če je tako, me ta stvar zelo zanima!«

»Vidite gospod, jaz sem tudi že vse pripravljen, da dobiček mi ni čisto nič — jeste radi svinjsko pečenko? In hvaležni ljudje so tudi tukaj.«

»Hm! Torej ste me pravzaprav za nos potegnili!«

»Da, pravzaprav. Toda to je bilo potrebno, kajti drugače najbrž še sem ne bi prišli.«

»To je že mogoče.«

»To je učitelj Barend prav dobro vedel. Zato je pa tudi tako pismo napisal. — Da, to vam je zvit fant!«

»Tako, tako!«

Komaj sem že zadrževal smeh; potem pa pravim: »S tem človekom, bi se rad seznanil.« Jansen mi pa odgovori čisto mirno: »On sedi že od sedmih naprej v dvorani in on je bil prvi, ki je prišel, da bi on sem k vam prišel, na to še misliti ni.«

Dobra volja se mi je zopet vrnila in pričem se glasno smejati; tudi to se mi je sedaj že dopadlo, da so se boschwyški ljudje toliko potrudili, da so me dobili.

Gostilničar se je tudi smejal na ves glas; potem pa udar z roko ob mizo, da skoraj prevrne svetilko ter pravi:

»No vidite, sedaj ste pa zopet postali pameten človek! — No, da! Sedaj se pa le nasmejajte — in kaj vam smem prinesiti? Vino? Sedaj imam fino rudeče vino! — Oh, ne! — Saj vi želite čaj — precej bo tukaj!«

Pri teh besedah vstane in kmalu nato prinese čajno opravilo, jo postavi na mizo, ter reče: »Moja žena vas mora tudi videti, a sedaj ima strašansko veliko dela, slišite koliko ljudi je že zbranih: dosti je domačinov in precej jih je tudi iz okolice; vsi bodo poslušali vaše predavanje.«

Nato je šel zadovoljen iz sobe.

Komaj mi je izginil Jansen izpred oči, sem se začel na glas smejati in stvar me je jela v resnici zanimati; nato sem si vtaknil cigaro med zobe, se popravil v naslanjaču in začel ogledovati po sobi.

Bila je nizka, a čedno opremljena kmečka soba; levo od mene so stale postelje, na nasprotni steni sta viseli dve podobli, poleg teh pa obešalniki za obleke; na njem je viselo le nekaj moške obleke in ena pelerina.

Ko se tako oziram okoli sobe in še enkrat površno pregledam predavanje, stopi v sobo voznik, ki me je pripeljal, in postavi čaj pred mene. Nekoliko se pogleda če je vse v redu, potem pa reče: »Je vse tukaj; gospod sedaj se pa lahko poslužite!«

Nato se precej močno udari po stegnu in zagodrnja:

»O vraga, kako sem se zmočil na vozu; moram hitro obleči druge hlače.«

»Prav imate — drugače se vas še lahko revmatizem prime.«

»To vam moram verjeti, ker to je peklenška reč in to »sapermensko« boli!«

Ni dolgo premišljal, kaj naj stori. Vstal je in šel k obešalniku, snel je ene hlače in se obrnil na svoj stol. Tu je začel meni nič tebi nič s svojo toaletto kar pred menoj; poleg tega mi še pravi: »Sedaj nimam časa domov iti, ker bom moral tukaj servirati; zato bom za sedaj, kar mojstrove hlače nataknil!«

»Qui se gene, est gene!« si mislim in si privoščim čašo čaja, ki mi je zelo dobro teknil.

Komaj se je voznik odstranil, zaslišim nek šum, ki je bil podoben otročjemu jok. Jaz poslušam skrbno in isti šum se ponovi zopet. Prepričan, da glas pride od ene izmed postelj, se napotim tja in vidim tam otroka, ki je ležal med zelenimi zastori. V njegovih očeh se je zrcalilo dvoje solz in s tresočimi ustnicami mi pravi: »Jaz ne morem spati jaz bi rada kaj pila!«

»Oh, ljubi otrok, ti ležiš tu v postelji in ne moreš spati?«

»Ne! Jaz bi rada vstala!«

ljal 20.000 K. se je tako poškodoval, da ni niti eden del njegov za porabo.

Pozno odkrit umor. Iz Feldkirchna na Koroskem se poroča: 13. septembra 1908 so našli 64letno preužitkarico Jero Stendler iz Weitha (občina Waciru) pod nekim visokim pečevjem mrtvo z zlomljenimi udi. Tačas se je menilo, da je bila Stendler v času nesreče pijana, da je zgrešila pot in da je padla raz skalo. Orožništvo v Feldkirchnu pa se je posrečilo te dni, da je posvetilo v to zgodbo, ki je bila zelo skrivnostna, z drugačno lučjo. Prišlo je na dan, da se tu ne gre za nesrečo, ampak za umor, katerega je izvršil lastni sin umorjenke Lovrene Stendler. Ta je slednjič priznal, da je v poznem večeru 12. septembra 1908 zvalil svojo mater, ki se je vračala iz bližnje vasi domov, na visoko pečevje. Tam jo je sunil v hrbet, da je mati padla raz 30 metrov visoko skalo v brezno. Kot vzrok umora je Stendler navajal surovo materino obnašanje napram njemu.

Poskušeni samomor trgovca. Protokolirani trgovec Leopold Bauer iz Ljubna, se je večeraj ob 9. uri vlegel na železniški tir državne železnice Osební vlak, ki je v istem času pridrčal po progi, je Bauerja povozil in ga težko poškodoval. Trgovca so nato odpeljali z rešilnim vozom v bolnišnico. Bauer je že prej nekoč poskusil samomor vendar so ga še rešili. Vzrok leži najbrže v finančni stiski, zaradi katere si je hotel Bauer vzeti življenje.

Zasledovan goljuf. Oblasti v Mürzschladu zasledujejo bivšega diurnista Maksa Ortweina pl. Molitorja zaradi goljufije. Ortwein je izvalil pod zvito pretezo od trgovca Alojzija Herunterja v Mürzschladu obleke in razno perilo v ceni 100 K.

Umrla v sled odtekle krvi. 60letno delavko Ivano Kebrič, ki služi v pivovarni Puntigam kot pomivalka steklenic, so našli večeraj zjutraj na njeni postelji mrtvo v sredi kaluže krvi. Predvečerašnjem zvečer si je po nesreči prerezala s steklom glavno žilo na roki. Ker ni dobila potrebne pomoči, je Kebrič izkrevavela.

Trikratni morilec lastnih sester. Dunajska policija je prišla te dni nekega Kriškeja iz Brna. Kriškeju so sedaj dokazali, da je umoril leta 1908. troje svojih sester. Že leta 1908. so oblasti morilca prijele, toda vsled pomanjkanja dokazov so ga zopet izpustili. Sedaj se je cel dogodek pejasnil, na kar je sodnija morilca dala pod ključ.

Surov gost. Nekega večera meseca oktobra 1912 je sedel v neki graški gostilni že večkrat zaradi nasilstva kaznovani starinar Anton Hopfer. Ker je bilo v gostilni že precej tema, je prižgala natakarka Apolonija Schweinzer svetiljke. Ko je prišla k oknu, kjer je sedel na klopi je imenovani Hopfer, je hotela natakarka zagrniti zavoso pri oknu in je prosila Hopferja, naj se ji umakne, da bo lažje dosegla zavoso. Hopfer se ji je res umaknil. Ko pa je natakarka skočila s klopi na tla, ji je Hopfer brez vzroka dal zausnico s tako silo, da je začela dekletu takoj teči kri iz ust in nosa. Zaradi tega surovega dejanja je stal Hopfer večeraj pred deželnim sodiščem. Zagovarjal je svoje surovo ravnanje s tem, da ga je dekletko, ki je skočila s klopi na tla, zmerjala z grdimi priimki. Apoloniji Schweinzerjevi pa ni bilo o tem ničesar znano in tudi drugi gostje, ki so sedeli takrat v oni gostilni, so potrdili, da je Hopferjevo izgovarjanje sama laž. Zato je sodnija prisodila Hopferju 14 dni težke ječe. Poleg tega bo moral še dati natakarki 50 K za bolečine. Prijazen gost!

Živinski sin. Iz Šmarja pri Jelšah na Štajerskem se poroča: Med posestnikom Rokom Pečkom iz Sv. Barbare in njegovim sinom Jožefom vlada že dalje časa nesporazum, ker se oče ni hotel doslej odločiti, ali bi prepustil posestvo svojemu sinu. Prejšnji teden je prišlo zopet do velikega prepira med očetom in sinom. Surovi sin je med preprirom pobral neko poleno in je začel z njim pretepiti svojega starega očeta po glavi. Od tistega časa čuti stari mož tudi notranje bolečine. Živinski sin je očetu tudi grozil, da ga bo položil na tla in ga razsekla na kosce. Oče je v velikem strahu zbežal k svojemu sosedu Jugu, kjer je tudi prenočil. Drugi dan nato je orožništvo surovega sina prišlo in izročilo sodniji. Seje po sinovem odhodu se je upal stari mož vrniti se v svojo hišo.

Vlomilci na delu. Pretečeni teden sta pri belem dnevu dva neznana storilca vlomila v

Sedaj šele spoznam, da je deklica, stara štiri ali pet let in ona mi pomoli svoji ročici ter pravi z jokajočim glasom: »Ven! vodo piti!«

Predno dvignem otroka iz postelje, se ozrem nekolikokrat okoli če je mogoče dobiti kaj vode in opazim v mojo nevoljo, da ni ničesar.

»Prosim, piti!« zastoka zopet otrok in ko jo dvignem s postelje, začne mencati z nogami in vpiti: »Najprvo nogavice sem!«

»O vraga,« si mislim, »kje naj vzamem jaz nogavice, položim otroka zopet v posteljo, grem na prag gostilniške sobe, ter začnem vpiti: »Halo!«

Na svoj klic nisem dobil nobenega odgovora; vsi domači ljudje so pomagali došlim tujcem pri slačenju vrhnje obleke.

Gospod Jansen — moj impresario — je stal pri vratih ter vedno klical: »Prosim, pokažite vstopnice!«

Odkod je prišlo toliko ljudi, nisem razumel. »Prosim ven!« zakliče otrok ter prične zopet jokati.

»Da punčka! že pridem!« — zopet sem zaklical: »Halo!«

»He, prijatelji, pojdite z mano« — potrkal sem vozniku — natakarku na ramo — otrok hoče v in nima nogavic...«

»Nimam časa — moram servirati!«

»Gospodična!« — se obrnem do velikega kmetskega dekleta, ki je ravno par damam pomagalo slačiti plašče — »pojdite malo sem, otrok kriči in...«

»Naj kriči — bo že nehal!«

hišo posestnika Grabnerja v Spodnjem Buchu na Štajerskem. Ker domačih ni bilo doma, sta tatova porabila to priliko in sta odnesla iz »šparcvčka« 22 K. Nato sta šla v Gornji Buch, kjer sta vlomila pri posestniku Ivanu Ernstu v zaklenjeno sobo, preiskala sta vse omare in sta ukradla iz nekega notesa 70 K in iz nekega predala 36 K. Hranilnične knjižice s tatova nista dotaknila. Storilca sta dva mlada fanti v starosti 17 do 22 let.

Zaradi cigarete ga umoril. Kakor se poroča iz Toplice na Češkem, je tamonjši 13letni delavec Jožef Matka v prepiru zaradi ene cigarete, zabodel z nožem 17letnega delavskega tovariša Maksa Heinela.

Grozna železniška nesreča. V Novem Orleansu sta trčila vkup dva vlaka pri čemur je bilo 31 oseb ubitih in 50 težko ranjenih. Sinek je bil tako močan, da se je lokomotiva prvega vlaka z vsemi vozovi popolnoma razbila.

Nepošten parček. V teh dneh so v Novem Svetu na Češkem aretirali zaljubljen parček zaradi goljufije. Povest je bila taka: Približno pred 14. dnevi je prišel v hotel »Pri kroni« elegantno oblečen gospod v spremstvu mlade dame in je najel sobo za več dni. Mladi par je živel brezskrbno in si je dal postreči kar najbolje na jedi in pijači. Izdajala se je mlada dvojica za izletnika iz Berlina. Pretečeni petek pa je hotelir predložil izletnikoma račun, ki se je glasil na 180 K. Gospod je nato vprašal hotelirja, če mu more zmenjati bankovec za tisoč kron. Ko je ta odgovoril, na to rafinirano vprašanje, da ne more, je dama čisto mirno odgovorila, da bo šla menjat sama v bližnji hotel »pri Repoštevnu«, na kar sta oba izletnika odšla iz hotela. Ker pa se mladi par dolgo časa ni vrnil nazaj, se je zdela hotelirju cela stvar malo sumljiva in vprašal je telefonično, če se je res mladi par vstavil v hotel »pri Repoštevnu«. Tam so mu odgovorili, da niso videli niti gospoda niti dame. Hotelir je seveda takoj naznanil zadevo orožništvu, ki je začelo takoj zasledovati goljufivi parček. Predvečerašnjem se je orožnikom posrečilo prijeto oba mlada goljufa na nekem privatnem stanovanju, in sicer v zaklenjenem stránišču. Prišlo je na dan, da berlinska policija išče ravno ta parček in sicer brezuspešno. Elegantni gospod se piše Karel Emil Scholze in njegova spremljevalka Ana Kopzinova. Oba sta iz Berlina, kjer sta napravila več podobnih goljufij, na kar sta šla poskusiti svojo srečo čez mejo. Pri obeh so našli polno vlomilnega orodja in ponarejen potni list.

Turki v Libercu. Iz Liberca se poroča: Turškim ujetnikom liberško podnebje kar nič ne ugađa. Izmed 200 Turkov, ki so bili nameščeni v Libercu jih je umrlo že dvanaest. Neki mlad 21-letni poročnik se je vstrelil. Bal se je, da bo po končani vojski postavljen pred vojaško sodišče.

Besen pijanec. Predvečerašnjem ponoči je prišel domov na svoje stanovanje sobni slikar Vaclav Stybral iz Kraljevih Vinogradov pri Pragi pijan, da se bogu usmili. Komaj je prestopil svojega stanovanja prag, se je začel obnašati kakor norec. V pravem pomenu besede je razbil vse, kar mu je prišlo pod roke, pohištvo, kuhinjsko opremo, uro, svetiljko, še vrat, ki drže v njegovo stanovanje ni pustil pri miru. To besno ravnanje je imelo za svojo posledico velikansko paniko med drugimi prebivalci dčtine hiše. Ljudje so se začeli zbirati od vseh strani, vendar se ni nihče upal zbesnelega Stybrala prijati, ker je imel v eni roki sekuro in v drugi ostronabit samokres, iz katerega je sprožil tudi dva strela, ki pa k sreči nista zadela nobenega izmed ljudi, ki so se zbrali krog zbesnelega človeka. Poklicali so stražnike, pa niti moč sedmih policajev ni mogla biti kos nalogi, zvezati zbesnelega pijanca. Šele ko se je Stybral sam utrudil vsled neprestanega mahanja krog sebe in spustil z roke samokres, se je stražnikom posrečilo Stybrala zvezati in ga odpeljati na stražnico.

Ljubljana.

— **Poper in paprika.** Te dni smo videli po ljubljanskih vogalih lepak z romantičnosfrizirano možko glavo. Človek je ugibal, ali kaže lepak modernega cigana ali kakega grivolasega muzika. V Laibacherici pa smo zvedeli, da je ta nadženjalna glava »kralj bohémov« — »slavni umetnik« Danny Gürtler, ki »zbuja povsod senzacijo« in s svojim izvrnim repertvarjem ponuja izvrsten amusement. Seveda je bilo nemško gledališče, kjer je bil Danny gost, nabito polno. Vsa nemška gospoda se je zbrala. Dame, gospodične in gosposde od dvornega svetnika do zadnjega žida, vse je prišlo. Pa nastopi Danny v nekem apasškem kostumu ter začne dokazovati, da ni boga. Nemškim klerikalcem je zastala sapa, žensstvo se je začelo potiti. In Danny je začel zafkravati Viljema II. ter govoriti o Heinlejevem spomeniku, ki ga je nemški cesar vrgeel s Korfua. Danny je zaključil svojo zafkracijo: »Heine se je obrnil v grobu, pokazal cesarju svojo zadnjo plat ter mu rekel: »Du kannst mich...!« Dvorni svetniki, nemški kazinoisti, oficirji so začeli grdo gledati, našljati in iz neke laže se je začel impertinenten krohot. Vročila se je postrela čim dalje huiša. Danny recitira »Freimaurerlied«, pripoveduje o mornarju, ki se je vrnil v Hamburg ter — »seveda!« — hitro tekkel v modern »lupanar«. In tam je bil vso noč... Zjutraj pa je videl, da se je »zabaval« s sestro. Vsi obrazi v gledališču so se potegnili za par centimetrov, dame so gledale v tla, gosposdičnam so gorela lica, Danny pa je ubil mučno zadrego s humorom: »Rosen, Nelken und Narzissen — das ganze Leben ist beschissen.« Takrat pa so začeli izginjati iz gledališča drug za drugim, najprej dvorni svetnik deželne vlade, razni prezidenti in dostojanstveniki. Zadrega je naraščala, Danny pa je skakal po odru, plesal, pel in kvasil dalje, da se je kar kadilo. Videl je pred sabo dva zaljubljenca, mimično je razkladal stopnjevanje njune ljubezni ter gledal tička nad njima in pel: »Vöglein, Vöglein...!« Dame pa niso vedele, kam bi se skrile. Nočemo niti

sovati nadaljnjih slik, ki jih je izvajal Danny Gürtler res dobro, a čudno se nam zdi, da je naša klerikalna cenzura dovolila tak program. Na slovenskem odru se črta najmanjša dvoumnost in za vsak ekstempore se kaznuje slovenske igralce. »Laib. Zeitung« odklanja produkcijo »Kraftgenie-ja« Dannyja, češ da spada kvečjemu v lep variete, toda kralj ciganov Danny je odnesel lep honorar in si misli »Rosen, Nelken und Narzissen — das ganze deutsche Laibach ist besch...«

— **Nepotrebne priprave so v Ljubljani** proti demonstracijam. Včeraj so še vedno hodili orožniki po ulicah. Te straže so prav nepotrebne in bi moštvo lahko ostalo doma.

— **Za balkanske ranjence** nam je poslal g. Janko Ramovš 8 K, ki jih je zbral Streški klub v Borovnici.

— **Iz gledališke pisarne.** V četrtek, 14. t. m. (za abonente nepar) se prvič na slovenskem odru uprizori Drégelyjeva štridejanska burka »Če irak dobro pristoj« (Der gutsitzende Frack). Intendanca je preverjena, da z uprizoritvijo te na vseh odrih zmagovite burke docela ustreže tolikrat izraženi želji po zabavi. Oger Drégely, sodeželan duhovitega »Vragovega« avtorja, Molárja, orisuje v tej svoji velezabavni, dovpijov polni burki, kako se je prebrisane-mu krojaškemu pomočniku posrečilo, da se je zaradi tega, ker je imel namazan jeziček in neoporečno lep frak, dokopal do mesta državnega ministra, in persiflira na duhovit način vse tisti skrivnostni aparat, ki je človeka najskromnejših zmoglosti preko zares sposobnih glav povzdignil na prvo mesto v državi. »Če irak dobro pristoj« ni veseloigra, ampak je burka, skoz in skoz kratkočasna, zabavna in dovpijna in je še povsodi, kjerkoli so jo uprizorili, žela najlepše uspehe; zato se je nadejati, da bo tudi pri nas parkrat docela napolnila hišo. — »Slovenska Filharmonija« pri tej predstavi ne bo sodelovala med odmor, kakor je napovedano na plakatih, ker je zaposlena z vajami za »Matični« koncert. — V soboto, 16. novembra (nepar predstava) se petič v sezoni poje občeprijubljena Suppejeva klasična opereta »Boccacio«, ki se potem za dalj časa odstavi z repertoaria. — V nedeljo popoldan se (izven abonementa, za lože par) ob najnižjih cenah kot ljudske predstave uprizori na novo zastavljena in na novo naštudirana ljudska igra s petjem in z godbo »Reveček Andrejček« z g. Verovškom v naslovni vlogi. Sodeluje »Slovenska Filharmonija«. — V nedeljo zvečer (za abonente par) se na splošno zahtevo poje Wagnerjeva velika opera »Večni mornar«. Opozarjamo na to, da se to klasično delo v nedeljo poje zadnjič v sezoni. — V torek 19. t. m. bo prva delavska-kronska predstava, pri kateri stane najdražji sedež samo eno krono. Igrala se bo izborna nova burka »Če irak dobro pristoj«. Predstava se vrši izven vsakršnega abonementa, da morejo častiti gledališki abonenti brez oškodovanja posetiti istočasno koncert »Glasbene Matice«. Na to uprizoritev opozarjamo naše delavske organizacije.

— V koncertu »Glasbene Matice«, dne 19. t. m. se bodo izvajale štiri znamenite skladbe iz novejših, izvirne, slovenske glasbene literature: Stanko Premerlova simfonična skladba »Scherzo« za veliki orkester; Karel Jerajeva »Lepa Vida«, melodramska skladba za orkester k slovenski narodni pesmi o lepi Vidi. Deklamoval bo g. prof. dr. Pavl Grošelj, spremljal pa orkester »Slovenske Filharmonije«; Anton Lajovičeva skladba za troglasen ženski zbor s spremljevanjem orkestra »Gozdna samota« in dr. Anton Schwabova »Zlata kanglica«, skladba za mešan zbor s spremljevanjem orkestra.

Šmonova Micka dobi 1500 K za svoje zgubljeno devišvo. Včeraj se je vršila pred tukajšnjim deželnim sodiščem razprava o zanimivi povesti, ki se je svoje dni dogodila v Zeleni jami in o kateri smo svoj čas tudi že poročali. Takrat se je Šmonova Micka silno razkoračila in v »Slovenca« urbi et orbi sporočila, da je bila naša notica izmišljena in da bo nastopila tožbeno pot. A zgodilo se ni ne eno ne drugo, pač pa je večerašnja razprava dokazala, da bi bilo bolje, ko bi Šmonova Micka molčala. — 33letna Šmonova Micka, tobačna delavka v Ljubljani se je zaljubila v posestnika Ivana Peklaja v Zeleni jami. Ona je navdušena Marijina devica. Bila sta sosedata. Nekega dne spomladi je Šmonova prišla k vodnjaku po vodo in začela ljubeznivo kramljati s Peklajem, ki jo je končno povabil v svojo sobo. Šmonova Micka ej kot Marijina devica poudobno odločno odklonila in izjavila, da podnevi nikakor ne gre k njemu, ker bi jo ljudje videli, pač pa je pripravljena priti — ponoči, ko ni nikogar, da bi jo videl. To se je tudi zgodilo. Noč ima svojo moč in tako je omamila tudi ta dva. Od tega dne je Šmonova Micka vedno bolj tiščala za svojim ljubljencem in ga zvečer pridno obiskovala. Peklaj se je končno skril v podstrešno sobo, a Marijina devica je našla tudi ta kotiček. Ker je Šmonova začutila posledice ljubezni, je silila Peklaja, naj jo omoži. Ker pa ta o tem ni hotel ničesar slišati, ker je bila devičica presnitna, ga je Šmonova tožila, češ da jo je pod obljubo poroke zapeljal k spolnemu občevanju. Sodišče ji je res verjelo in obsodilo obtoženca na 14 dni zapore. Šmonova Micka je zahtevala tudi 20.000 K za »krancelj«, a takrat tisočakov še ni dobila, temveč je bila zavrnjena na civilno pravno pot. Prejšnji teden bi prišlo skoro že do poroke. Bila sta pri Šentpetru v nedeljo oklica-na enkrat za trikrat, Ker pa Šmonova Micka pred poroko ni hotela odstopiti od tožbe, se je poroka razdrla. Včeraj se je končno vršila razprava, koliko naj Šmonova Micka dobi za svoje zgubljeno devišvo. Ona je zahtevala za trpljenje in bolečine pri razdevičenju 500 K, za duševne muke 2000 K, za zmanjšano ceno pridobitne zmoglosti in za zmanjšano zmoglost omožiti se 7500 K. Skupaj torej za zgubljeno devišvo 10.000 K, kar ni ravno tako majhna svota in bi Šmonova Micka še lahko postala bogata. Končno je prišlo do razprave in dobi Šmonova

va Micka do maja za prodano devišvo 1500 kron.

— **Nepoboljšljivec.** Rudolf Planinec iz Sternsteina na Štajerskem je jako nasilen človek. Poleg te lepe lastnosti ima tudi strašno dolge prste in potepa se rad okoli brez dela. Zato je tudi že imel štirikrat opraviti s sodnijo, ki ga je spravila pod ključ. Dne 24. oktobra t. l. je ravno prišel iz zaporov ljubljanskega sodišča, kjer so ga zamehurili zaradi potepuštvata. Komaj pa je zletel tiček iz kletke v zlato svobodo, se mu je povrnila prejšnja stara strast po brezdelici in lepem, komodnem življenju brez truda. Ozrl se je na uro, premotril v duhu vsebino svojega želodca in jo moško udaril po Kolodvorski ulici. Pred gostilno »Pri Tišlerju« pa se ga je nenadoma polastila silna ježa. Treba jo je bilo potolažiti in Rudolf Planinec je stopil v gostilničarsko sobo. Naročil si je pijače in je začel s bito vnmogo gasiti ježo. To je sicer kmalu pogasil, toda njemu se je zdela, da je še ni. Pa je gasil naprej. Vsled neutrudnega gašenja je postal siten in se je zelo surovo obnašal. Ker se je zdel gostilničarju Planinec precej sumljiv človek, katerega ni poznal, je obvestil stražnika in mu naročil, naj identificira Planinca. Stražnik se je takoj približal Planincu in ga vprašal za ime in za delavsko knjižico. Planinec pa ni hotel ničesar vedeti o tem in ni naznanil stražniku imena. Nato je stražnik izprevidel, da je treba tega človeka aretirati in je o tem Planincu tudi sporočil. Ta pa se je grozno razsrdil in je začel stražnika zmerjati s surovimi besedami. Poslednji je na to Planinca prijel za ramo v imenu postave. Komaj pa je čutil Planinec na sebi roko pravice, je začel otepati krog sebe in je sunil stražnika v prsa. Pri tem pa tudi ni štedil surovih besed in je robato nahružil stražnika, med drugim tudi z »gaunerjem« in drugimi lepimi priimki. Planinec se je tako nasilno obnašal, da ga stražnik ni mogel sam ukeniti in da mu je moral priti na pomoč službeni tovariš. Z združenimi močmi se je nato posrečilo Planinca ukeniti. Pa že ko je bil srovez ukenjen, se ni hotel stražnikoma pokoriti, tako da je moral priti ponj zeleni voz, ki ga je odpeljal na varen kraj, kamor spadajo taki tiči! S Planincem pa je govorilo še deželno sodišče, ki mu je prisodilo za njegovo hrabro ravnanje devet mesecev težke ječe. Tako je Planinec užival le malo ur tako zaželjene svobode.

Semenj za kože in kozuhovino se bo vršil v ponedeljek dne 18. t. m. in sicer kakor običajno v skladiščnih prostorih špedicijske in komisij-ske družbe »Balkan«, Dunajska cesta št. 33.

— **Kinematograf Ideal.** Danes zadnji dan velezanimivega vsprejeda, zato naj ne zamudi nihče si ogledati. Izvanredno je ugajala krasna kolorirana legenda v dveh delih »Mali palček« in velikanska detektivska drama »Železna roka« proti beli rokavici, v kateri gledalec z napetostjo sledi senzacionalnim prizorom. V petek specialni večer s krasno dramo »Bethoven«. Pretresujoči prizori iz življenja mojstra. V soboto: Najnoveše iz vojne na Balkanu. Velezanimivi posnetki.

Trst.

»Dan« v vojašnici. Ko grem v ponedeljek po vojaškem trgu mimo vojašnice, vidim vojaika, ki je šel skozi vrata v vojašnico z »Dnevom« v roki. Ugani sem takoj, kaj to pomeni. V ponedeljek je osvetil »Dan« razmere v tej vojašnici in radi tega je dobil v njej tla. Ali je nesel vojak »Dan« kakemu oficirju, ali so ga vojak sami čitali, to mi ni znano. Bržkone pa so se začeli zanimati zanj oficirji in navadni prostaki. Tembolje.

Renegati V Trstu imamo precej veliko renegatov celo med takimi trgovci in obrtniki, ki žive od slovenskih konsumentov. Denar od Slovencev jim je dobro došel, drugače pa Slovence zaničujejo in zmerjajo. Zavedni Slovenci bi jim morali odgovoriti na isti način. Bilo bi res potrebno, vse te odpadnike slovenskega naroda naznaniti v listih, da bi se jih poštenjaki znali izogibati. To bi bila menda najboljša metoda. Ker pa smo že pri tem, prav nič ne bo škodovalo, če zabeležimo, da tudi nekateri izmed tistih trgovcev, ki se hvalisajo s svojo narodnostjo, niso mnogo boljši. Nekateri slovenski trgovci in obrtniki (precej je takih) imajo nastavljene v trgovini, oziroma delavnici italijanske uslužbe, medtem, ko morajo biti slovenski — brezposelni. To menda tudi ni prav, vsaj narodno to ni. O tem se bomo še obširneje bavili, danes hočemo samo omeniti, da se dotičnikom, ki tako breznarodno postopajo, ne bo godilo predobro, če se ne bodo poboljšali.

Poročilo o shodu na Kolonkvcu nam je treba popraviti v toliko, da na shodu ni govoril deželni poslanec g. Biekar, marveč g. Biekar, uradnik na c. kr. finančnem uradu.

Cesto popravljajo. Pred tedni smo kritizirali v »Dnevnu« tržaški magistrat radi ceste, ki vodi iz Trsta v Škedenj. Ne vemo, če je res naša kritika pomagala ali ne, konstatirati moramo le, da sedaj dotično cesto popravljajo. Pa je tudi že skrajni čas, kajti saj vendar nismo kje v Tripolitaciji, da bi morali laziti po takih slabih cestah.

DRUŠTVA.

Narodna čitalnica v Krškem priredi v prid »Rdečemu križu balkanskih držav« v soboto dne 16. novembra v prostorih hotela Gregorič koncert pri katerem sodeluje sl. Novomeški salonski orkester. Začetek ob 8. zvečer.

Čitalnica v Brežicah je uzrizorila preteklo nedeljo z velikim uspehom Finžgarjevo narodno igro »Naša kri«, o čemur bomo še natančneje poročali. Ker se od vseh strani izraža želja, da bi se ta krasna igra ponovila, se bo vršila druga predstava prihodno nedeljo, dne 17. t. m. in sicer ob 3. uri popoldne. S tem bo omogočena udeležba posebno tistim, ki zaradi oddaljenosti ne morejo posecati večernih predstav. Naj nihče ne zamudi ogledati si to igro,

ki ima ravno za naše današnje razmere velik vzgojevalen pomen!

Maribor. (Slovensko gledališče). Dramatično društvo v Mariboru vprizori v nedeljo dne 17. novembra 1912 ob polu 8. uri zvečer štiri-
dejansko burko »Vražja misel«. Ta igra je polna
dovtipov in komičnih prizorov ter bo vsa-
kemu nudila dovolj zabave. Naj torej nihče
ne zamudi te ugodne prilike in si naj ogleda
to znamenito burko, ki je na celjskem odru
žela velikanske uspehe, da se je morala po-
navljati in se je kmalu potem vprizorila tudi v
Trbovljah. Predstava bo trajala samo do 10.
ure ter pričakujemo, da se je bo slavno ob-
činstvo udeležilo v obilnem številu. Cene obi-
čajne. Predprodaja vstopnic v trgovini gospoda
Weixlna, Zgornja gosposka ulica.

Maribor. Klub »Narodni Pipec« ima od-
borovo sejo dne 19. novembra 1912 v »Narod-
nem domu«. Na dnevnem redu je med drugim
določitev števila »Kamnov« za Dramatično
društvo v Mariboru, rešitev nujnih prošelj,
sestava liste novega odbora in konečno dolo-
čitev dneva prihodnjega rednega občnega
zboru.

Vojna.

Najnovjša telefonska in brzojavna poročila.

URADNO POROČILO.

Dunaj. 13. novembra. Uradno se poroča:
Vsled velikega števila vojaških novincev, ki je
nastalo vsled sprejetja novega brambnega za-
kona, je vezbanje novincev postalo zelo težav-
no. Vojna uprava je vsled tega sklenila k
bosenskim in dalmatinskim bataljonom dode-
ljene novince za štiri tedne pustiti pri kadriških
postajah. Ker je ta rok sedaj že potekel, se je
pričelo abtransportiranje na vse strani naše
monarhije. Pri tej priliki je treba opozoriti jav-
nost, da tu ne gre za nobene vojne mobiliza-
ne odredbe, ampak da bodo vojaški vlaki, ki
bodo te dni vozili, uporabljeni le za transporti-
ranje rekrutov za 15. in 16. kor.

TURŠKI IZPAD IZ DRINOPOLJA.

Sofija. 13. novembra. »Mir« poroča, da so
Turki včeraj zopet poskusili izpad iz Drinopo-
lja, a so bili na vsej črti vrženi nazaj.

NOVA RUSKA ZDRAVNIŠKA EKSPEDICIJA ZA BOLGARSKO.

Sofija. 13. novembra. Semkaj sta dospeli
dve novi ruski sanitetni ekspediciji za Bolgar-
sko, obstoječi iz 7 zdravnikov, 12 usmiljenih
sester in 20 streljnikov. Pokroviteljica ekspedi-
cije je grofica Ignatijeva.

V CARIGRADU.

Carigrad. 13. novembra. Vojno ministrstvo
je danes že četrty izdalo ukaz, da se morajo
vsi častniki, ki so na dopustu, takoj zglasti pri
svojih polkih, sicer jih zadene smrtna kazen.

Carigrad. 13. novembra. Vlada je odredila
najstrožjo cenzuro proti listom. »Sabah« in »Ha-
lil Osmanli« sta radi hujskajočega pisanja
ustavljena.

PRINCESA HELENA.

Atene. 13. novembra. Princesa Helena se je
danes na krovu ruske križarke »Oleg« odpe-
ljala v Solun, da ustanovi tamkaj posebno
bolnico.

BOJ PRI KUNČIČEVU.

Belgrad. 13. novembra. Pri Kunčičevu se je
danes vršila huda bitka med Turki in Albanci
na eni in Srbi in Bolgari na drugi strani. Turki
so bili poginani v beg. Srbi so izgubili 300, Turki
1200 mrtvih in ranjenih.

TURŠKA PROSI BOLGARSKO ZA MIR.

London. 13. novembra. Potrjuje se vest, da
se je Turčija direktno na bolgarsko vlado obr-
nila s prošnjo glede premirja. Kiamil paša je
imel danes daljši razgovor z nekim bolgarskim
diplomatom.

ALBANSKI PROKLAMIRALI AVTONOMIJO ALBANIJE.

A. ae. 13. novembra. Privatna poročila
zatrjujejo, da so imeli albanski veljaki te dni v
Valoni kongres, na katerem so proklamirali av-
tonomijo Albanije.

OGRSKA OPOZICIJA ZA SREČKE ZAHTEVE IN PROTI VOJNI.

Budimpešta. 13. novembra. Združeni opo-
ziционалni poslanci so imeli danes sejo, v kateri
so sprejeli resolucijo, kjer najodločnejše pro-
testirajo proti vojnemu hujskanju in svarijo obe
vladi, naj se nikar ne spuščata v nevarna pod-
jetja. V resoluciji opozicijski poslanci tudi
naznačajo, da so srbske zahteve po svobodni
luki ob Jadranskem morju popolnoma upravi-
čene. Opozicija dalje odločno protestira proti
temu, da bi se monarhija zavzemala za Rumun-
sko. Na zborovanju so vsi govorniki odločno
nastopili za srbske zahteve in proti vmešavanju
Avstrije v balkanske zadeve.

OBISK KRALJA PETRA NA DUNAJU?

Budimpešta. 13. novembra. »Budapester
Tagblatt« ve poročati, da bo srbski kralj Peter
za slučaj, ako pride do sporazuma med Srbijo
in Avstrijo, takoj obiskal avstrijskega cesarja.
Govori se, da so tozadevne predpriprave že v
tiru in da pride kralj Peter že okoli Božiča na
Dunaj. »Budapester Tagblatt« se je radi teh
vesti obrnil za informacijo na ogrske dvorne
kroge in dobil odgovor, da je obisk — mogoč.
(Priobčujemo vest, kakor smo jo prejeli, čeprav
je zelo neverjetna. Op. ured.)

Izkaz daril za „Rdeči križ balkanskih držav“.

G. Anton Trstenjak po »Neimenovancu«
prejeto svoto 10 K, gospa Franja Bilina na-
brala 7 K, uslužbenici na Gradu Sonneck 5 K,
Matej Seršen, gostilničar, Skaručna 25 K, Ivan
Likar 2 K, Franc Pančur, Zgornji Tuhinj K 5-40
Fr. Jelenc, Lukovica 3 K, Lea Novak, Mozirje
5 K, Sokol Gradac 9 K, Franc Šturm, Velike
Colnarske ulice 14 K 2-60, Karl Savšek, založ-
nik piva, Trojane 8 K, dr. Josef Kolšek, Laški
trg K 6-60. Vsega skupaj K 24.332-43.

II. blaginiku A. Bezenšku:

A. Kunc, Ljubljana za sebe in sostano-
valce 23 K, družba v kavarni »Leon«, Ljub-
ljana K 2-50, nabrano na veselici v Predtrgu
pri Radevljici 107 K, Mici Kalin, Ljubljana 5 K,
Josip Bcštnik, Krka nabral K 62-40, A. Potoč-
nik, učitelj, Podsreda nabral 12 K, magistratni
slugi, Ljubljana zbrali K 12-40, profesor Maks
Pleteršnik, Ljubljana 20 K, Ksaverij Meško,
župnik na Zili 5 K, Josip Lokar, Ljubljana za
sebe in stanovalce 8 K, Anica Borštnikova za
sebe in učenke IV. a liceja K 13-20, Marija
Baltičeva, Ljubljana 5 K, Jerica Oblakova,
Ljubljana 5 K. Skupaj K 280-50.

Zabava.

Med prijatelji. »Ali imaš pri sebi kako
smodko?« — »Ne, moj dragi.« — »No, potem
bom pa prižgal eno izmed svojih.«

Te premiere! »Kako se je kaj obnesla vče-
rajšnja premiera? Slišal sem, da je bilo gledali-
šče popolnoma nabito.« — »Bilo je, da, ampak
samo pri prvem dejanju.«

Lažnjivec. V šoli je vprašal učitelj otroke
za dan, v katerem so se narodili. Ko je mali
France imenoval 15. februar za svoj rojstni dan,
se je dvignila mala Marijanica in je začela jo-
kati: — »Kaj ti je?« jo je vprašal učitelj. —
»Gospod učitelj, France laže, oni dan sem se
rodila jaz!«

Kake narodnosti sta bila Adam in Eva. Dva
majhna bratrance, eden iz Ljubljane, drugi iz
New York, sta se začela meniti, ko sta se bližje
seznanila, o marsičem. Med drugim je vprašal
mali Newjorčan svojega tovariša Ljubljančana:
»Ti, ali sta bila Adam in Eva Ljubljančana ali
Amerikanca?« — »Ljubljančana seveda.« —
»In zakaj?« — »Ker v Ljubljani ne rasto figovi
listi.«

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Krojaški pomočnik išče stalnega mesta pri
velikem podjetju. Naslov pove »Prva anončna
pisarna«.

Brzojavka.

V italijanski kuhinji

hotela pri Maliču nasproti glavne pošte
se dobe vsak dan asortirane morske ribe. Vina
samo iz najboljših kleti in sicer: brionska,
porenska iz agrarnega zavoda. Opolo-vino po
72 v liter za družine na dom postavljeno itd.

! Pozor trgovci!

Od danes naprej se pro-
daja galanterijsko blago in
pletanine iz konkurzne ma-
se Ludovika Dolenca, v Pre-
šernovi ulici

pod tovarniško ceno.

Posebna specialiteta likerija

Posebna specialiteta likerija

ZAHVALA

Povodom smrti naše iskreno ljubljene matere, stare matere in tete, gospe

Rozalije Cesser roj. Klemenčič

si štejemo v dolžnost, zahvaliti se vsem tistim, ki so izkazali blagi pokojnici
zadnjo čast in jo spremili k večnemu počitku kakor tudi onim, ki so nam ob
bridki izgubi izrazili njih sožalje.

V Borovnici, dne 13. novembra 1912.

Rodbina Drašler.

NAZNANILO.

S tem si usojam obveščati p. n. občinstvo, da sem

Kreutzerjevo gostilno na Marije Terezije cesti 8

s tem mesecem na svoj račun prevzel, ter se priporočam za obilen obisk.

Z velespoštovanjem

IVAN KMET.

Naznanilo.

Podpisani Anton Kovačič, tovarnar peči in štedilnikov, Vič pri Ljubljani, se zahvaljuje za
dosedaj izkazano zaupanje v gostilni pri Bergantu, Sv. Jakoba trg šte. 5 in naznanja, da

se je preselil v gostilno „KREUTZER“

na Marije Terezije cesti šte. 8

ter se priporoča cenjenemu občinstvu. — Z odličnim spoštovanjem

Anton Kovačič.

Vsak petek sveže morske ribe

v trgovini s specerijskim blagom

T. MENCINGER, Ljubljana

Resljeva cesta 3 Sv. Petra cesta 37 in 42 - Martinova cesta 18.

Velika zaloga delikates in vinarna.

St. 36984.

Razpis

ustanove za ljubljanske mestne reveže.

Mesni magistrat ljubljanski ima za tekoče leto podeliti »Cesarja Franca Jožefa
jubilejske ustanove za reveže«, in sicer dve po 50 K, deset pa po 40 K.

Do teh ustanov imajo pravico oni mestni (v Ljubljano pristojni) reveži, ki ne do-
bivajo redne podpore iz ubožnega zaklada.

Prošnje za podelitev tedne teh ustanov je oddajati na vložnem zapisniku mestnega
magistrata do vštete 30. novembra t. l.

Prosilci imajo v prošnji natančno navesti, o čem da žive, ali ima o kak redni do-
hodek in kakšne so rodbinske razmere (število nepreskrbljenih otrok, zdravstveno stanje.)

Mestni magistrat ljubljanski

dne 9. novembra 1912.

Zupan:

dr. Ivan Tavčar l. r.

20% do 30%

znižane cene radi preogromne zaloge oblek, raglanov in zimskih su-
kenj za gospe in dečke, najmo lernejših damskih kostumov, plaščev,
paletotev, bluz in kril.

V damski konfekciji vedno velika izbira. Postrežba točna. Cene nizke.

„Angleško skladišče oblek“

O Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Ozirajte se na tvrdke,
ki oglašajo v „Dnevu“.

